

5. Кудласевич О.М. Розвиток українського та його соціальна роль: династія Терещенків / О.М. Кудласевич // Історія народного господарства та економічної думки України. – 2011. – Вип. 44. – С.103-109.
6. Матяж С. Історичні аспекти державного регулювання меценатської діяльності в Україні / С. Матяж // Державне управління та місцеве самоврядування: Зб. наук. праць Дніпропетровського регіонального інституту державного управління. – Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2009. – Вип.12. С.109-117.
7. Молчанова М. В. Добродійна діяльність родини Терещенків: Істориографія проблеми / М.В. Молчанова // Актуальні проблеми науки та освіти: Зб. матеріалів XIII підсумкової наук.-практ. конф. викладачів. – Маріуполь: МДУ, 2011. – 408 с.
8. Ткаченко О. Благодійна акція промисловця Миколи Артемійовича Терещенка / О. Ткаченко // Переяславський літопис. – 2015. – Вип.8. – С. 24-28
9. Чупрій Л. Благодійництво у сфері збереження та популяризації історико-культурної спадщини / Л. Чупрій // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. – 2010. – Вип. 20. – С. 227-236.
10. Шляхетність щедрої душі: до 195-ї річниці від дня народження М.А.Терещенка: бібліограф. Показчик / Центрально міська бібліотека ім. Л.О.Толстого; уклад. Т.Плющ, Т. Четверикова. – Шостка, 2014. – 60 с. :іл.

REFERENCES

1. Donik O. Educational Activities of the Tereshchenko Family in Ukraine / O. Donik // Ethnic Activities of the Peoples of Europe. - 2000. - Vip.4. - P.34-39.
2. Zhukova S. Charitable activity of Tereshchenko in Glukhiv / S. Zhukov // Nizhyn antiquity - 2013. - Vp.16 - pp. 50-55.
3. Kovalinsky V.V. Patrons of Kyiv / V.V. Kovalinsky - K.: Severin-press, 1995. - 365 s.
4. Kovalinsky V. Tereshchenko family / V. Kovalinsky. - K.: Press of Ukraine 2003. - 398 p.
5. Kudlisevich O.M. The development of Ukrainian and its social role: the dynasty Tereshchenko / O.M. Kudlisevich // History of the national economy and economic thought of Ukraine. - 2011. - Vip. 44. - p.103-109.
6. Matyazh S. Historical aspects of state regulation of philanthropic activity in Ukraine / S. Matyazh // State administration and local self-government: Zb. sciences Works of Dnipropetrovsk Regional Institute of Public Administration. - Dnipropetrovsk: DRID НАДУ, 2009. - Вип.12. P.109-117.
7. Molchanova MV Charitable Activity of the Tereshchenko Family: Historiography of the Problem / MV Molchanova // Actual Problems of Science and Education: Coll. materials of the XIII final sciences. -practice. conf. teachers - Mariupol: Moscow State University, 2011. - 408 p.
8. Tkachenko O. Charitable action of the industrialist Nikolai Tereshchenko / O. Tkachenko // Pereyaslavsky chronicle. - 2015 - Issue 8 - pp. 24-28
9. Chupriyan L. Charity in the field of preservation and popularization of historical and cultural heritage / L. Chubby // Modern Ukrainian politics. Politicians and political scientists about her. - 2010 - Voip. 20. - pp. 227-236.
10. Nobleness of the generous soul: to the 195th anniversary of the birth of MA Tereshchenko: bibliographer. Index / Central City Library named after. L.O. Tolstoy; structure. T.Plyushch, T. Chetverikova. - Shostka, 2014.- 60 s. :іл.

УДК 373.5.016:94(477)

Канаєва А. В.

Сумський державний педагогічний
університет ім. А. С. Макаренка

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «КОНОТОПЬСЬКА БИТВА» НА УРОЦІ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

У статті аналізуються методи викладання на уроках історії матеріалу з теми «Конотопська битва». Обґрунтовується доцільне використання методів, засобів та прийомів, а саме словесних, друковано словесних, умовно-графічної наочності (робота з картами, таблицями) та інших у навчально-виховному процесі, які ефективно використовуються в сучасній школі задля формування в учнів історичної пам'яті, а отже – історичної свідомості.

Ключові слова: «Конотопська битва»; історичні поняття, документи; умовно-графічна наочність; методи та прийоми навчання; хронологічні знання і уміння.

Канаєва А. В. Особенности изучения темы «Конотопская битва» на уроке истории Украины.

В статье анализируются методы преподавания на уроках истории материала по теме «Конотопская битва». Обосновывается целесообразное использование методов, средств и приемов, а именно словесных, печатно словесных, условно-графической наглядности (работа с картами, таблицами) и других, в учебно-воспитательном процессе, которые эффективно используются в современной школе для формирования в учеников исторической памяти, а следовательно – исторического сознания.

Ключевые слова: «Конотопская битва»; исторические понятия, документы; условно-графическая наглядность; методы и приемы обучения; хронологические знания и умения.

Kanayeva A.V. Peculiarities of the study of the theme "Konotop battle" in the lesson of the history of Ukraine.

The article analyzes the methods of teaching in the history of material on the subject "Konotop battle". It is substantiated the expedient use of methods, tools and techniques, namely verbal, printed verbal, conditional graphic visibility (work with maps, tables) and others in the educational process that can be effectively used at a modern school. To promote students historical memory, and hence -historical consciousness.

Key words: "Konotop battle"; historical concepts, documents; conditional graphic visibility; methods and techniques of training; chronological knowledge and skills.

Постановка проблеми дослідження. На сьогодні в Україні, в умовах націоналізації, основною метою вчителя історії є виховання та формування почуття патріотизму в школярів. Також, основним є надати відповідні умови для формування аналітичних здібностей, для того, щоб учні самостійно оцінювали зовнішні та внутрішні політичні становища у власній державі та у світі. Мати загальне уявлення про роль та місце своєї історії, в тих чи інших подіях, та адекватно й критично їх оцінювати.

Конотопська битва є символом національно-визвольної боротьби українського народу, що засвідчує високий моральний національний дух. Зазначена тема дає ази для розуміння подальших подій, що розгортатимуться в ході історії. Адже саме після Конотопської битви відбувається переломний момент для української нації.

Добре відомо, що Конотопська битва залишалася тривалий час ледве не забороненою темою в російській та особливо радянській історіографії. Протягом століть інформація про неї замовчувалася, бо правда про події під Конотопом розвінчувала багато великодержавних міфів, особливо про «споконвічне прагнення українців до союзу з Росією». Тому не дивно, що радянська влада замовчувала, навіть, про саму згадку війни. Отож методика вивчення, на уроках історії України, основних понять, подій, документів, повинна реалізувати в навчально-виховному процесі основні завдання сучасної школи, особливо при вивченні таких важливих сторінок історії [7, с. 117].

Аналіз наукових досліджень та публікацій. Проблема викладу історичних битв, а саме, битви під Конотопом досліджується у працях сучасних істориків А. Г. Бульвінського [5], В. М. Горобця [4], О. М. Кравченка, Ю. А. Мищика [11], Є. М. Осадчого, А. В. Смоля [5], О. Сокирко [12] та інших. Методичні рекомендації, щодо викладу основного історичного матеріалу на уроках історії України простежується в працях Л. Г. Мельника [6], О. І. Пометун [5], Г. О. Фреймана [5], Г. О. Горохівського [5] та ін.

Мета статті – проаналізувати основні методи та прийоми навчання, які ефективно використовувати, при викладанні теми «Конотопської битви», на уроках історії України та в навчально-виховному процесі сучасної школи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Методика вивчає навчально-пізнавальну діяльність учнів, а її цілі та завдання визначають зміст історичної освіти. Відповідно до певних цілей та змісту обирається оптимальна технологія викладання і навчання, а отримані результати визначають їх ефективність. Отож, обираючи відповідну організацію навчання, використовуючи різні методи, засоби та прийоми навчання, вчитель повинен аналізувати продуктивні результати своєї роботи.

Вивчення «Конотопської битви» на уроках історії України відбувається у 8 класі. Це новий етап, що розкриває перед учнями великий пройдений шлях українським народом від утворення гетьманської держави, національно-державницьких ідей української нації до кінця XVIII ст., тобто до Коліївщини.

Школярі повинні навчитись аналізувати причини, значення, суть історичних подій; працювати з історичними джерелами. Отже, головним є формування цілісності історичних знань, тобто учень може володіти історичними фактами та викладати їх в хронологічній послідовності, але при цьому досить абстрактно уявляти історичний процес, як єдине ціле. Щоб учні в повній мірі засвоїли комплексний підхід та усвідомили в яку історичну епоху відбувається та чи інша історична подія, та яке її історичне значення, вчитель повинен доступно викладати матеріал, використовуючи відповідні методи, засоби на уроці.

Однією із головних тем у 8 класі постає українсько-московська війна 1658-1659 рр., а саме Конотопська битва, що відбулася 8-9 липня 1659 р. Бувши вирішальною битвою, у якій Виговський разом із татарами завдав нищівної поразки 100-тисячній московській армії на чолі з князем О. Трубецьким. Попри всі подальші події та невикористані можливості в боротьбі за незалежність, Конотопська битва була й залишається одним із символів національно-визвольної боротьби українського народу, показуючи високий незламний моральний дух та рівень військового мистецтва українського народу. При підготовці до уроку, по даній темі, вчитель повинен раціонально використовувати методи роботи зі школярами, щоб дати правильну оцінку подіям. Відповідно доцільно використовувати наступні методи: словесні, наочні, друковано-словесні, інтерактивні методи навчання.

Головними елементами цих методів є усна розповідь вчителя. Для доцільного засвоєння матеріалу за темою – «Конотопська битва» вчителю краще обрати прийом сюжетного оповідання, адже в основі динамічного факту лежить конфлікт. Як приклад можна навести фрагмент опису битви: «Козаки й татари ще протягом декількох днів переслідували втікачів до московського кордону, однак їм не вдалося остаточно знищити ворога, бо завершальна стадія операції не була завчасно продумана. Князь Трубецькой отримав два дуже тяжких поранення, що ледь не забрали його життя» [6, с. 106].

Важливе значення мають історичні поняття, тобто ключові слова, що відображають найбільш важливі історичні явища та події. Це важливий етап при вивченні будь-якої теми на уроках історії. Засвоєння поняттєвого апарату розпочинається з розкриття суттєвих ознак та визначення їх на конкретному історичному матеріалі. Наступним етапом є їх зв'язок з іншими попередньо вивченими поняттями. Поняття дають цілісну картину історичного явища, закріплюючи сутність повідомлення.

При вивченні українсько-московської битви 1656 року, учні виділяють для себе, як одиничні, загальні поняття, так і особові, які діють на протязі значного періоду, в одній країні чи групі. Як приклад, можна привести поняття загального характеру – «федерація», тобто форма державного устрою, за якої вищі територіальні одиниці держави мають певну юридично визначену політичну самостійність. До особових понять належать: «Гадяцький договір», «Конотопська битва» тощо.

Від понять вчитель плавно переходить до історичних документів та джерел, які дають свідчення про певні сторінки історії. Відомо, що застосування друкованого тексту, дає можливість засвоїти, знайти навчальний історичний матеріал, при цьому сприяючи розвитку мислення та емоційно-ціннісної сфери особистості, створюючи умови для досягнення загальних навчальних цілей з історії.

Все, що створене людиною належить до історичних джерел, це і пам'ятки писемності, звичаї, предмети навколишнього середовища. У методиці ж, пам'ятки писемності мають назву документів.

Відомий методист М. Стасюлевич ще в 1863 році наголосив, що робота з джерелами історичного знання, тобто з документами має більше значення для історичної освіти учнів, ніж робота з підручником.

Вчителю варто застосовувати історичні документи лише як допоміжний засіб до самої розповіді вчителя й наданого тексту в шкільному підручнику, тобто до основних джерел історичних знань учнів. Документи повинні конкретизувати й поглиблювати вже здобуті знання школярів.

Період, що вивчає українсько-московську війну, її передумови, наслідки – дає можливість вчителю достатньо надати учням документів, як і державного (укази, грамоти), історичного (хроніки, історичні твори), особистісного характеру (щоденники, свідчення очевидців), так і пам'ятки усної народної творчості (байки, міфи) [3, с. 38].

Робота з документом, вимагає від вчителя певних етапів дій. По-перше, вчитель у 8 класі може переказати документ, якщо він ще складний для учнів, при цьому наводячи короткі цитати з посиланням чи без нього на документі. По-друге, доцільно використовувати пряму мову, щоб оживити розповідь. Прикладом слугуватиме уривок документу з хрестоматії для учнів 8 класі: «Звістка про перемогу пронеслася по всій Україні. За кордоном були, навіть, видані спеціальні брошури, де було надруковано листа Виговського з розповіддю про Конотопську битву. Донеслася вість і до Москви...» [11].

Образно про це написав відомий російський історик XIX ст. С.Соловйов: «Цвіт московської кінноти, що відбув щасливі походи 1654 і 1655 рр., загинув за один день, і вже ніколи після того цар московський не був у силі вивести в поле такого блискучого війська. У жалібній одежі вийшов цар Олексій Михайлович до народу й жах напав на Москву. Удар був тим тяжчий, що був несподіваний!... Трубецькой, на котрого поклали найбільші надії, муж на війні щасливий і ворогам страшний, утратив таке величезне військо! Після здобуття скількох міст, після здобуття литовської столиці, царська Москва тепер затремтіла за власну безпеку: з наказу царя люди всіх станів поспішили на земляні роботи для укріплення Москви. Сам цар з боярами раз-у-раз приходив дивитися на ці роботи. Мешканці околиць зі своїми родинами й майном наповнили Москву, пішла чутка, що цар виїздить на Волгу, за Ярославль» [6, с. 53].

Прочитавши, даний уривок з документа, вчитель має послідовно ознайомити учнів з походженням тексту:

- хто написав цей текст?
- коли він був написаний?
- до якого виду джерел він відноситься?
- це повний текст чи фрагмент?
- якщо це фрагмент тексту, хто і чому вибрав саме цю частину тексту?

Важливе значення має розтлумачення змісту:

- яким є зміст тексту?
- які факти описуються?
- як автор пояснює причини, викладає хід і визначає значення історичних подій?

Правдивість інформації тексту:

- чи був присутній автор під час події, яку описує, чи взяв інформацію з первинних джерел?
- коли написано документ: відразу чи багато пізніше самої події?

І останнім є упередженість у тексті. Усі тексти незалежно від змісту, походження та правдивості мають певною мірою упереджений характер, адже людям властиво по-своєму тлумачити факти, в залежності від власних поглядів і переконань.

Упередженість можна віднайти у тексті, при використанні автором особливих прикметників, у підборі даних фактів.

- Якими є погляди автора? До чого він закликає і що засуджує? Чиї інтереси він виражає?
- Чи є автор представником певної точки зору чи він пропонує свій погляд на події?
- Чи є дане джерело єдиним свідченням про цю подію? Чи є інші джерела, як вони описують подію?

Яке з джерел більш правдиве і чому?

– Кому співчуває автор? Як він ставиться до описуваних подій? Чи можна вважати документ правдивим і неупередженим?

Наочні засоби навчання в навчально-виховному процесі надають образні поняття та уявлення про історичне минуле за допомогою безпосереднього сприйняття предметів чи на основі зображень. Принцип наочності ще у XVII ст. обґрунтував відомий педагог – Я. А. Коменський: «...усе, що тільки можна уявляти для сприйняття почуттями, а саме: видиме – для сприйняття зором, те, що почуте, – слухом, запахи – нюхом, те, що смакує, – смаком, доступне дотику – шляхом дотику. Якщо які-небудь предмети відразу можна сприйняти декількома почуттями, нехай вони відразу схоплюються декількома почуттями» [2, с. 302].

Вивчаючи історичні битви на уроках історії України, не можливо обійтися без умовно-графічної наочності, наприклад, історичних карт, які на відміну від наочних засобів, не надають конкретного наочного уявлення про події, адже відтворюють лише просторово-часові конструкції, з використанням абстрактної мови символів [5, с.166].

Історичні карти створюються на географічній основі та є зменшеним узагальненим образно-знаковим зображенням історичних подій чи періодів. Зображення демонструються на площині у певному масштабі з урахуванням просторового розташування об'єктів. Карти в умовній формі показують розміщення, сполучення і зв'язки історичних подій і явищ, що відбираються і характеризуються відповідно до призначення даної карти.

Результатом опрацювання історичної карти є формування в учнів таких знань і вмінь:

а) знати, що назва карти відображає тему та її основний зміст; що історична карта виражає дійсність у певний хронологічний період;

б) уміти впізнавати й називати зображений на карті географічний простір; визначати послідовність і час зображених на карті подій; правильно читати й описувати словами відображену на карті дійсність [1, с. 179].

Найкраще для ознайомлення школярів з військовими баталіями – допомагають розкрити внутрішні зв'язки досліджуваних подій і явищ – карти-схеми. Ці карти на фізико-географічній основі відтворюють схематично, у спрощено-узагальненому вигляді яку-небудь одну подію чи явище. Наприклад, карта-схема «Конотопської битви 1659 р.».

Значним на уроці історії є формування хронологічних знань і вмінь. Основною метою хронології є показати послідовність історичних подій та явищ. Мета, у свою чергу, визначає й відповідні завдання. До них можна віднести: сприяння розвитку хронологічних уявлень, засвоєнню найважливіших дат історії та правильного відбитку у свідомості учнів історичного часу.

Щоб допомогти учням відновити чи збагатити свої знання в хронології, вчитель має використовувати низку прийомів, що мають місце в методиці викладання історії. Серед них, насамперед, треба виділити складання хронологічних таблиць. Учні мають змогу написати у хронологічній послідовності дати й назви подій, які допоможуть закріпити основний матеріал у пам'яті. Також, хронологічні таблиці допомагають формувати уявлення про послідовність і тривалість подій, явищ [4, с. 49].

Але важливо не тільки механічно запам'ятати дату і подію, а й логічно пов'язати їх характеристикою історичного явища та епохою. У загальному вигляді це можна зробити за схемою:

Дата	Зміст подій	Історична оцінка
1659 р.	Конотопська битва	Дана битва є символом національно-визвольної боротьби українського народу. Попри всі подальші події...

Слід відзначити, що вищеприписані методи роботи вчителя на уроці історії України спрямовані на поглиблене вивчення питань теорії та методики формування історичної свідомості учнів. У свою чергу, тема Конотопської битви є однією зі сторінок історії, яка формує історичну пам'ять, що є основою історичної свідомості і однією з найважливіших складових національної самосвідомості.

Таким чином можна констатувати, що при вивченні на уроках історії України «Конотопської битви» можна використовувати цілий спектр методів та прийомів для кращого засвоєння всіх подій та явищ. При поясненні нового матеріалу до теми «Конотопська битва» слід використовувати історичні джерела та документи, які засвідчують правдивість історичних фактів, але при цьому обережно ставитися до свідчень. Також, доречно використовувати історичну карту, а якщо точніше, то карту-схему, де висвітлені всі важливі події та явища у схематичному вигляді.

Звичайно, що такі методи й прийоми повинні, перш за все, сформувати в учнів історичну пам'ять, а отже історичну свідомість.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пометун О.І. Методика навчання історії в школі / О. І. Пометун, Г. О. Фрейман. – К.: Генеза, 2009. – 328 с.
2. Коменський Я.А. Великая дидактика / Избр. пед. соч. – М.: Просвещение, 1982. – 303 с.
3. Тягло О. Післямова до статей Метью Ліпмана і Марка Вайнштейна / О.Тягло // Вісник програм шкільних обмінів. – 2006. – № 27. – С. 56-57.
4. Бульвінський А. Г. З історії українського війська та воєнного мистецтва. Конотопська битва 1659 року / А.Г.Бульвінський // Український історичний журнал, 1998. – № 3-4. – С. 34-35.

5. Горобець М. Конотопська битва 1659 / М.Горобець // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; Інститут історії України НАН України. – К. : Наукова думка, 2009. – Т. 5 : Кон – Кю. – С. 34-35.
6. Мельник Л.Г. Методика викладання історії в середній школі / Л.Г.Мельник – К.: Вища школа, 1974. – 233 с.
7. Методика использования средств обучения в преподавании истории Под ред. Д.И.Полторака, М.: Просвещение, 1987. – 177 с.
8. Фідря О. Просторова компетенція й картографічні вміння та навички у шкільних курсах історії / О. Фідря, Н. Фідря // Історія в школах України. – 2008. –№ 5. – С. 7-12.
9. Вяземский Е.Е. Способы формирования хронологических знаний и умений / Е.Е.Вяземский, О.Ю.Стрелова // История. – 2006 –.№23. – С. 37-47.
10. Юнацька В.М. Формування хронологічних вмінь учнів у процесі роботи з хронологічними і синхроністичними таблицями / В.М. Юнацька // Все для вчителя. – 2010. – №4-5. – С. 56-59.
11. Мицик Ю.А. Конотопська битва очима гетьмана Івана Виговського / Ю.А.Мицик // Старожитності – К., 1993. – № 5-6. – С. 2-4.
12. Сокирко О. Тріумф в час Руїни. Конотопська битва 1659 р. / О. Сокирко – К. : Темпора, 2008 – 72 с.

REFERENCES

1. Pometun O.I. Methodology of teaching history in school / O. I. Pometun, G. A. O. Freiman. - K.: Genesis, 2009. - 328 p.
2. Komensky Ya.A. Great Didactics / Izbras ped Soch -. Moscow: Enlightenment, 1982. - 303 pp.
3. Tyagol O. A postword to the articles by Matthew Lipman and Mark Weinstein / O.Taglo // Journal of programs for school exchanges. - 2006. - No. 27. - С. 56-57.
4. Bulvinsky AG From the History of the Ukrainian Army and Military Art. The Konotop Battle of 1659 / A.G.Bulvinsky // Ukrainian Historical Journal, 1998. - No. 3-4. - P. 34-35.
5. Gorobets M. Konotop battle 1659 / M. Gorobets // Encyclopedia of history of Ukraine: in 10 t. / Red. V.A. Smoly (head) and others; Institute of History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine. - K.: Scientific thought, 2009. - Vol. 5: Kon-Ky. - P. 34-35.
6. Miller L.G. Methodology of teaching history in high school / L.G.Melnyk - K. : High school, 1974. - 233 p.
7. Methodology of using teaching aids in teaching history. Ed. DI Poltorak, Moscow: Enlightenment, 1987. - 177 pp.
8. Fedir O. Spatial Competence and Cartographic Skills in School Curricula of History / O. Fedir, N. Fedry // History in Schools of Ukraine. - 2008.-5. - p. 7-12.
9. Vyazemsky E.E. Methods of formation of chronological knowledge and skills / E.E.Vyazemsky, A.Yu.Strilov // History. - 2006 No. 23. - P. 37-47.
10. Yunatskaya V.M. Formation of chronological abilities of students in the process of working with chronological and synchronous tables / V.M. Juvenile // Everything for a teacher. - 2010. - №4-5. - P. 56-59.
11. Mytsyk Y.A. Konotop battle with the eyes of the Hetman Ivan Vygovsky / Yu.A.Mitsyk // Ancients - K., 1993. - No. 5-6. - pp. 2-4.
12. Sokirko O. Triumph in the time of Ruin. Konotop battle of 1659 / O. Sokirko - K.: Tempora, 2008 - 72 p.

УДК 373.3/5.016:94]004

Кравцов С.С.

НН інституту історії та філософії
Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ

У статті аналізується використання інформаційно-комп'ютерних технологій як одного з ефективних методів навчання історії, впровадження якого дає змогу вчителю чітко виокремити структуру вивчення матеріалу, створити найкращі умови для запам'ятовування, продемонструвати зв'язок теорії з практикою, найповніше розкрити сутність і закономірність явищ і процесів, що вивчаються, підвищити інтерес і мотивацію до навчання історії.

Ключові слова: інформаційно-комп'ютерні технології, урок історії, ефективність навчання історії, мультимедійна презентація.

Кравцов С. Использование информационно-компьютерных технологий на уроках истории.

В статье анализируется использование информационно-компьютерных технологий как одного из эффективных методов обучения истории, внедрение которых дает возможность учителю четко выделить структуру изучения материала, создать наилучшие условия для запоминания, продемонстрировать связь теории с практикой, полнее всего раскрыть сущность и закономерность явлений и процессов, которые изучаются, повысить интерес и мотивацию к обучению истории.

Ключевые слова: информационно-компьютерные технологии, урок истории, эффективность обучения истории, мультимедийные презентации.

Kravtsov S. Use of information technology in history lessons.